

เรื่องเดินทางไกล พ.ศ 2457

นอกจากการซ่อมรถประจำปีของเสือป่ากองพลหลวงรักษาพระองค์แล้ว ทรงพระราชดำริว่า การเดินทางไกลเป็นการฝึกอบรมที่เป็นประโยชน์สำหรับเสือป่าเป็นอันมาก และเท่าที่ได้เดินทางจากปีที่แล้ว คือจากจังหวัดนครปฐมไปถึงตำบลดินเจดีย์ที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงสร้างอนุสาวรีย์ไว้ นั้น ได้รับบทเรียนมาแล้วเป็นอย่างดี ในปีนี้จึงได้จัดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ดังที่จะได้นำมาลงดังต่อไปนี้

เวลา 9.00 น. ของวันจันทร์ที่ 11 มกราคม 2457 บรรดาเสือป่ากองพลหลวงรักษาพระองค์ทั้งหมดได้ไปพร้อมกันที่สถานีบางกอกน้อย แล้วโดยสารรถไฟขบวนพิเศษไปลงที่สถานีสนามจันทร์ ไปถึงสนามจันทร์เวลา 12.00 น. นอกจากนี้มีกองลูกเสือหลวง โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (เวลานี้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนชิราวุธวิทยาลัย) ซึ่งมีธงประจำกอง พระมนูแถลสาร และแถวประจำกองลูกเสือหลวง 1 โรงเรียนราชวิทยาลัย (คือที่เป็นนักเรียนรุ่นเดิมตั้งอยู่ที่ศาลารัฐบาลจังหวัดนนทบุรีในปัจจุบัน) เป็นกองลูกเสือกองร้อยที่ 2 โรงเรียนทั้งสอง ได้เดินทางล่วงหน้ามาก่อน พักที่เรือนพระมนู เป็นอาคารไม้สักทาสีเขียวหลังยาว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดไว้เป็นที่อยู่ของนักเรียนมหาดเล็กหลวงในเวลาตามเสด็จออกไปประทับที่พระราชวังสนามจันทร์ นอกจากนี้มีกองพันพิเศษหลวงรักษาพระองค์ กองนี้ประกอบด้วย กองม้าหลวงรักษาพระองค์ 1 กองช่างหลวงรักษาพระองค์ 1 กองเดินข่าวหลวงรักษาพระองค์ 1

เวลา 15.00 น. กองเสือป่าและลูกเสือหลวงทั้งหมดนี้ ได้จัดกระบวนตั้งแถวรับเสด็จที่หน้าพระที่นั่งพิมานปฐม พอเวลา 16.00 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จลงมา ทรงตรวจความเรียบร้อย ได้ทอดพระเนตรการแต่งกายเครื่องครบคือมีปืนมัลลิกอร์ สำหรับเสือป่าและกระบองสำหรับลูกเสือ เครื่องหลังมีผ้าเดินสำหรับกางนอนเวลาแรมคืน หม้อข้าวทองเหลือง ไม้สั้นๆ สำหรับผูกเชือกเสาเดินที่ เมื่อเสด็จตรวจพลจนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เดินสวนสนามผ่านที่ประทับเมื่อเสร็จแล้วเสด็จขึ้น

วันอังคารที่ 12 มกราคม เสือป่าและลูกเสือทั้งหมดที่จะฝึกหัดเดินทางไกลไปขึ้นรถขบวนพิเศษที่สถานีสนามจันทร์ (หรือแล้ว) คือกรมบัญชาของเสือป่า 1, กองพันอิสระ ได้แก่ ลูกเสือหลวง และลูกเสือราชวิทยาลัย 1, กองม้าหลวงรักษาพระองค์ 1, มีกองช่างหลวง 1, เดินข่าวหลวง 1, มีกำลังพล 1,082 คน กับมีทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว 1 กองร้อยและทหารรักษาวังของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวอีก 1 กรม รวมเป็นทหาร 578 คน เดินทางล่วงหน้าไปลงที่สถานีเพชรบุรี

เวลา 13.05 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จโดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระที่นั่งพิมานปฐม ถึงสถานีสนามจันทร์ มีกองเสือป่าและลูกเสือมณฑลนครไชยศรีพร้อมทั้งข้าราชการทั้งฝ่ายทหาร พลเรือนเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทส่งเสด็จพระราชดำเนิน รถไฟพระที่นั่งเคลื่อนจากสถานีสนามจันทร์เวลา 13.15 น. ถึงสถานีราชบุรี 14.30 น. ที่ทหารกองพลที่ 4 มณฑลราชบุรี ตั้งแถวรายทางรับเสด็จจากสะพานรถไฟไปถึงสถานี รถไฟพระที่นั่งหยุด 15 นาที ครั้นแล้วจึงเดินทางต่อไปถึงสถานีเพชรบุรี แล้วเสด็จโดยรถยนต์พระที่นั่งประทับแรมที่ตำหนักบ้านปืน

เสือป่าและลูกเสือในประวัติศาสตร์รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอน 3 เรื่องเดินทางไกล พ.ศ.2457 โดยจมีนอมรดรุณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช)

คืนแรกของวันพุธที่ 13 นี้เสื่อป่าและทหารตั้งค่ายพักในบริเวณพระรามราชนิเวศน์ ตอนค่ำก่อนเข้านอนเป็นประเพณีที่จะต้องมีการสวดค่านมัสการพระพุทธคุณ สอดมนต์เสื่อป่าซึ่งจะปฏิบัติเช่นนี้ทุกคืนตลอดเวลาเดินทางไกล

ได้พักที่พระตำหนักบ้านป็นเป็นเวลา 1 วัน ตอนเช้ามีการฝึกแถวประจำวัน ตอนบ่ายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสตัวเมืองเพชรบุรี ตอนเย็นทอดพระเนตรกรีฑาของกองทหารเพชรบุรี

วันพฤหัสบดีที่ 14 มกราคม เวลา 6.30 น.พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงม้าพระที่นั่ง ชื่อม้า อัญชัยโชติ มีสีน้ำตาลนำกระบวนออกเดินทางไกล ไปตามถนนราชดำเนิน เลี้ยวถนนดำเนินเกษม ถนนเวียงคอย ผ่านตำบล บ้านไร่ บ้านเขากิว บ้านยี่หน บ้านไผ่ล้ม บ้านหลวงและบ้านเวียง ราษฎรในหมู่บ้านเหล่านี้ล้วนแต่เป็นชาวลาวซ่งทั้งสิ้น ต่างมีความชื่นชมซึ้งกันมาเข้าชมพระบารมีตามระยะทาง บ้างก็นำผลไม้มาทูลเกล้าฯถวาย บ้างก็ตั้งเครื่องบูชารับเสด็จตามหน้าบ้าน แสดงความจงรักภักดีต่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท การเดินทางได้ผ่าน บ้านตำบลหยองทองปลั่ง บ้านทับสนามและตลอด ถึงที่ประทับร้อนที่บ้านหัวสะพาน เวลา 9.20 น.เป็นระยะทางเดิน 248 เส้น (ประมาณ 10 กิโลเมตร)

การเดินทางไกลในตอนเช้านี้ ผู้เขียนได้เดินคุยกับเพื่อนๆว่า การเดินทางกันมาครั้งนี้ มิได้มีแต่เสื่อป่ากับลูกเสื่อเท่านั้น มีทั้งสุนัขบ้านและลูกสุนัขติดตามมาด้วยเป็นอันมาก รู้สึกว่ามันพากันรักกองเสื่อป่ามาก เป็นสุนัขของชาวเมืองเพชรทุกตัว เจ้าของสุนัขคงพากันแปลกใจ ที่มันพากันหนีหายไปจากบ้าน เจ้าของก็คงไม่รู้ว่ามันตามกองเสื่อป่าไป เพื่อนบางคนบอกว่า โดยมากเป็นสุนัขไทย กำลังน่ารักทั้งนั้นเลย พากันจงเป็นเจ้าของ ถึงเวลารับประทานอาหารก็แบ่งให้มันกิน

หลังจากเวลาเสวยกลางวันแล้ว เวลา 15.30 น.เสด็จทรงม้าพระที่นั่งนำกระบวนต่อไป ผ่านบ้านศิระชะดอน บ้านนาโค วัดหนองพวง ถึงตำบลบ้านต้นมะพร้าว เวลา 11.00 น. เป็นระยะทาง 94 เส้น (3.76 กม.) แม้ว่าการเดินทางผ่านตัวเมืองมาเพียง 42 เส้น (1.7 กม.) ก็ไม่เป็นทุ่งนาหรือไร่สวนอย่างเวลานี้ เมื่อถึงที่พักแรมแล้วต่างกรมต่างกองก็แยกย้ายไปหาที่พักเอง โดยทางเดินที่กันเกลื่อนไปทั้งลานกว้างๆ พอประมาณ 24.00 น.ของคืนวันนั้น ได้ยินเสียงเอะอะโวยวายไปทั้งค่ายพัก เพราะมีม้าตัวหนึ่งวิ่งตลุยบุกเข้ามายังลูกเสื่อหลวงทางเดินที่นอนกันอยู่ อีต่อนี้เต็นท์ที่กางไว้หลายเต็นท์ล้มลงมาคลุมคนที่นอนอยู่ภายใต้ เพราะคนที่แตกตื่นวิ่งไปตะส่ายเต็นท์ขาดไปตามๆกัน แล้วก็มีเสียงโจทก์จรรกันว่ามีเสื่อสอดเข้ามาในค่าย จึงทำให้ม้าตื่น เพราะม้าได้กลิ่นเสื่อ

รุ่งขึ้นวันที่ 15 มกราคม 2457 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงม้าพระที่นั่งนำกระบวนเดินเวลา 7.05 น. ออกจากที่พักแรมบ้านต้นมะพร้าว พวกเราลูกเสื่อหลวงก็ยังพากันคุยเรื่องเสื่อเมื่อคืนนี้กันมาตลอดทาง วันนี้เป็นวันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กองร้อยที่ 1 ราบหลวงรักษาพระองค์ทำหน้าที่เป็นกองระวังหน้า คือการเดินทางเดินทัพ มีกองหน้าทำการลาดตระเวนไปในตัว พอถึงที่พักแรมข้างหน้า ที่กองระวังหน้ากองนั้นจะต้องออกไปตั้งหมวดคอยเหตุในทิศทางที่อาจจะมีข้าศึกงูเข้ามาโจมตีและตั้งยามกักด่านโดยรอบ ทั้งส่งลาดตระเวนออกสำรวจทั่วไป ทั้งนี้เป็นการฝึกหัดในการซ้อมรบซึ่งจะได้ทำการต่อเนื่องกันไป ทางกองพลเสื่อป่ามณฑลกรุงเทพฯ ก็เริ่มตั้งขุมนุ่มพลกันแล้วที่ค่ายหลวงสนามจันทร์ อันมีเจ้าพระยายมราชเป็นแม่ทัพและคำสมมุติ จะได้มีขึ้นในวันข้างหน้าคือในราววันที่ 27 มกราคม และสมมุติให้กองพลหลวงรักษาพระองค์นี้ เป็นกองทัพใหญ่ฝ่ายแดง เดินทางมุ่งหน้าจะไปยึดกรุงเทพฯพระมหานคร ฝ่ายเจ้าพระยายมราช

เป็นฝ่ายชาวทำการต่อสู้ป้องกัน เพราะฉะนั้นขณะที่เดินทางไกลอยู่นี้ จึงข้อมการเดินทัพให้ถูกต้อง มิใช่เดินหลับหลับตา ไปอาจจะถูกข้าศึกปะทะถึงตัว จึงต้องฝึกซ้อมกันไว้เป็นพระราชาไชบายที่จะสอนให้เสียปารู้จักวิธีการเดินทัพไปพร้อมกับการเดินทางไกลด้วย

เวลา 8.20 น. ถึงที่พักก่อนตำบลเขาย้อยเมื่อเวลา 9.20 น. เดินทางได้ 225 เส้น 7 วา (9 กม.) พอเวลา 10.45 น. ถึงดอนตำหนัก เดินทางได้อีก 170 เส้น 13 วา (6.8 กม.) ทางเดินที่ผ่านมาในวันนี้ เป็นทางที่เต็มไปด้วยทรายทั้งนั้น ทุกคนเห็นดินเหนียวเมื่อย่ำกันมาก เพราะก้าวขาหนักๆ ไม่ติดกับดินทางในทะเลทราย

ตอนค่ำวันนี้เมื่อพวกเราต้องเดินบุกทรายกันมาระยะไกลแล้วฝนก็ตกหนัก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระมหากรุณาอย่างสูงจะต้องนึกถึงพวกเด็กก่อนว่าจะกางเต็นท์หลับนอนเป็นสุขได้อย่างไร ดีไม่ดีพวกเด็กๆ พวกนี้ เมื่อถูกละอองฝนมากๆ ก็จะถูกกันเป็นหวัด เมื่อทรงระลึกของพวกเด็กๆ ลูกเสื่อขึ้นมาได้ ในคืนวันนั้นเอง ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสื่อปากกองเกี่ยกกายขนย้ายพระราชสัณหาระสวนพระองค์ย้ายขึ้นไปจัดที่บรรทมบนศาลาวัด พระองค์ทรงสละเต็นท์บรรทมที่กางไว้เรียบร้อยแล้วสำหรับเป็นที่ประทับในคืนนั้นอุทิศให้กองลูกเสื่อหลวงเข้าไปหลับนอนในเต็นท์บรรทมในคืนนั้น พระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมแสดงออกอย่างชัดแจ้งว่า พระองค์ทรงถือว่า ทำหน้าที่เป็นบิดาของเด็กๆ กลัวเด็กๆ ของพระองค์เจ็บไข้ แม้ว่าจะต้องเสด็จขึ้นบรรทมบนศาลาวัด ก็ไม่ทรงรังเกียจแต่ประการใด ทักษะของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีทรงพระราชหฤทัยรักเด็กนักเรียน ไม่ผิดอะไรกับบิดากับบุตร

วันเสาร์ที่ 16 มกราคม เวลา 6.15 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงม้าพระที่นั่งชื่อ “สยามพันธ์” เสด็จพระราชดำเนินออกจากที่ประทับแรม “ดอนตำหนัก” ผ่านบ้านบางน้ำเค็ม (ปัจจุบันเรียกกันว่า บ้านบางเค็ม) บ้านดอนตะโหนด หมดเขตเมืองเพชรบุรี ผ่านบ้านบึงกระจับ (ปัจจุบันเรียกบ้านกาจับ) บ้านหนองไผ่ ถึงที่ประทับแรมตำบลห้วยโรง เวลา 8.00 น. รวมระยะทางทั้งสิ้น 175 เส้น 3 วา (7 กม.)

ตอนเช้ามีดของวันที่ 17 มกราคม 2457 กองคณะลูกเสื่อหลวงก็เป็นเวรออกไปเป็นกองหน้า ไปผลัดเปลี่ยนกองร้อยที่ 3 ราบหลวง

วันอาทิตย์ที่ 17 มกราคม เวลา 6.00 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงม้าพระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินจากที่ประทับแรมห้วยโรง ผ่านเขาขาว (เปลี่ยนชื่อเป็นเขาหลวง) เขาอีโก้ (เดี๋ยวนี้เรียกเขาอีโก้ เวลาผ่านไปเห็นเขาไกลๆ) บ้านวังกระบอก เขาถ้ำ (ชาวบ้านเรียกเขาถ้ำพระ) บ้านหนองจอก ถึงที่ประทับร้อน ดอนยายมอญ เวลาเช้า 7.25 น. (ระยะทาง 145 เส้น 10 วา หรือ 5.8 กม.) หยุดพัก 35 นาที ครั้นเวลาเช้า 8.00 น. เสด็จพระราชดำเนินจากที่ประทับร้อน ดอนยายมอญ ผ่านเขาอิสาน บ้านดอนทราย ถึงบ้านปากไก่อ ชาวบ้านในบริเวณนี้ นำผลไม้มาทูลเกล้าฯ ถวายอีก ออกจากบ้านปากไก่อผ่านเขากลอยถึงบ้านต้นจิวเวลา 7.05 น. หยุดพัก 35 นาที แล้วออกเดินทางผ่านหนองบัว บ้านสังกะสี (ปัจจุบันเรียกห้วยชินสีห์) ผ่านเขาวัง (เปลี่ยนชื่อเป็นเขาน้อย) ถึงที่ประทับแรมอ่างทอง เวลาเช้า 10.30 น. (ระยะทาง 255 เส้น (10.2 กม.) รวมระยะทางทั้งสิ้นที่ได้เสด็จพระราชดำเนินมาในเวลาวันนี้ 400 เส้น 17 วา (16 กม.)

เสื่อป่าและลูกเสื่อในประวัติศาสตร์รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอน 3 เรื่องเดินทางไกล พ.ศ.2457 โดยจมีนอมรดรุณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช)

วันนี้อากาศเย็นสบายดี แต่ทางเดินมีฝุ่นมากทั้งลมก็จัด ตามแนวถนนไม่มีรั้วไม้เลยจนตลอดทาง ชาวบ้านในตำบลอ่างทอง โดยมากเป็นพวกลาวญวน รวมกันตั้งบ้านเป็นหมู่ใหญ่ และสังเกตดูเป็นบริบูรณ์ไม่ขัดสน

ในเวลาค่ำวันนี้เป็นวันแรกที่กองลูกเสือหลวงและลูกเสือราชมหาวิทยาลัยเดินนำกองหลวงเป็นกองระวางหน้า คือส่งหน่วยลาดตระเวนล่วงหน้าเป็นนิ้วมือออกไป เดินบุกป่าไปเป็นหน้าที่ลาดตระเวน พอถึงที่ประทับแรมอ่างทอง กองของเราไปตั้งห่างออกไปพอสมควร จัดแบ่งหมวดคอยเหตุ และจัดวางยามรักษาการณ์ผลัดเปลี่ยนกันทั้งกลางวันกลางคืน ตอนกลางคืนนี้ออกจะแย่มาก เพราะอากาศหนาวจัดและเย็นยามคนเดียวอยู่ชายป่า ไม่มีบ้านเรือนคน ความเป็นเด็กตอนนั้นกลัวเป็นของธรรมดา เราไม่รู้จักภูมิประเทศเราเคยตกใจเรื่องเสือมาแล้ว แต่วันนี้เกิดกลัวขึ้นมาอีก ผู้เขียนออกไปเป็นยามคอยเหตุในป่า ดึกๆ ได้ยินแต่เสียงแกรกๆ เหมือนงูเลื้อยอยู่ใกล้ๆ ก็ยืนสงบนิ่ง กุมไม้พองแน่นจนกระทั่งครบ 1 ชั่วโมงเพื่อนก็มาเปลี่ยนยาม เหตุการณ์เหล่านี้ได้จดจำอย่างไม่มีวันลืมในชีวิต แต่ก็ทำให้มีความเชื่อมั่นตัวเองเมื่อโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ได้รำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของล้นเกล้าฯอยู่มิได้ขาด จนกระทั่งมีลูกโตเป็นหนุ่มขึ้นก็จัดการเอาไปหัดเดินป่าฝึกให้เป็นลูกผู้ชายอย่างล้นเกล้าฯได้ปลูกฝังไว้ นับว่าเป็นประโยชน์ต่อลูกเสืออย่างมาก ท่านทั้งหลายที่เป็นลูกเสือทุกคนจงหาโอกาสฝึกฝนในเรื่องเช่นนี้ไว้ตั้งแต่เวลาที่เป็นเด็ก

วันจันทร์ที่ 18 มกราคม เวลา 6.20 น. กองพลได้เดินออกจากที่ประทับแรมอ่างทอง ผ่านวัดใหญ่ (อยู่ริมถนนเพชรเกษม ขึ้นป้ายว่าวัดใหญ่อ่างทอง) บ้านดอนจิว เขาพระ เขาพิม เขาดิน เขาหัว และเขาละโง (เปลี่ยนชื่อเป็นเขาแก่นจันทร์) ถึงที่ประทับร้อนเขาวัง เวลาเช้า 7.25 น. (ระยะทาง 142 เส้น (5.7 กม.) แล้วจึงเดินทางผ่านทางด้านบ้านดอนตะโก ผ่านวัดเขาเหลือ ถึงที่ประทับแรมหลุมดิน เวลา 10.05 น. (ระยะทาง 155 เส้น 10 วา (6.2 กม.) รวมระยะทางทั้งสิ้น 296 เส้น 10 วา (11.9 กม.)

เมื่อกองพลหลวงรักษาพระองค์ ได้เดินทางมาถึงที่ประทับแรม ณ.ตำบลหลุมดิน นี้ นับว่าได้เดินทางถึงที่สุดในตอนี่ 4 แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พัก ณ.ที่นี้ 2 คืน จะได้เริ่มเดินทางในวันพุธที่ 20 มกราคม ต่อไป

อนึ่งการเดินทางที่ได้มาแล้วถึงเพียงนี้ เห็นได้ว่า เดินได้ดีกว่าปีก่อน คิดถึงเวลาและระยะทางที่เดินตกอยู่ในราว ชั่วโมงละ 100 เส้น (4 กม.) จึงนับว่าเป็นกำหนดที่ดีพอใช้ได้ สำหรับกองใหญ่ซึ่งมีอาวุธและเครื่องสนามครบบริบูรณ์ อีกประการหนึ่งในปีนี้คนเดินล่าและเจ็บป่วยนับว่าไม่มีก็ว่าได้

วันอังคารที่ 19 มกราคม เป็นวันหยุดพักผ่อน ณ.ที่ประทับแรมหลุมดิน

อนึ่งในวันนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระราชทานพระราชนิพนธ์ทำนองแก่ลูกเสือราชมหาวิทยาลัย ซึ่งทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นในระหว่างเวลาประทับ ณ.พลับพลาหลุมดิน ดังต่อไปนี้

เสือป่าและลูกเสือในประวัติศาสตร์รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอน 3 เรื่องเดินทางไกล พ.ศ.2457 โดยจมีนอมรดรุณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช)

เพลงประจำเหล่าต่างๆ (ลำ “ขึ้นพลับพลา”)

ข้าพเจ้าเหล่านักเรียน หิ้งน้อยใหญ่	ราชวิทยาลัย จ้าในหลวง
กตัญญูฝังจิต ติดดวง	ภักดีห่วงเหนียวใจ ไม่จืดจาง
แม้ผู้ใดลืมนพระคุณ กรุณา	ไม่คบค้ำคนเช่นนี้ ตีตนห่าง
ไม่ขอชวนเข้าใกล้ ให้ร่วมทาง	ขอแต่ร้างเรียดพัน จากคนพาล
ขอสนอง ปองบาทบง องค์พระราม	ผู้ผดุง กรุงสยาม อันไพศาล
ถวายชีวิตไว้รับใช้งาน	เป็นข้าเบื้องบพมาลย์ จนวันตาย

เมื่อได้นำบทร้องสำหรับนักเรียนราชวิทยาลัย อันเป็นพระราชนิพนธ์ใหม่มาลงในที่นี้แล้ว เราเห็นสมควรที่จะนำบทร้องของนักเรียนโรงเรียนมหาดเล็กหลวง และนักเรียนทหารกระบี่หลวง ซึ่งได้พระราชนิพนธ์พระราชทานไว้แต่ก่อนนั้นมารวมลงไว้เสียด้วย พระราชนิพนธ์ทั้งสามบทนี้ กรมนักเรียนเสือป่าหลวงได้ร้องในเวลาก่อนนอนทุกคืนตลอดการเดินทาง

สำหรับนักเรียนมหาดเล็กหลวง (ลำ “สิงโตเล่นหาง”)

เจ้านักเรียนมหาดเล็กเด็กในหลวง	ทั่วทั้งปวงภักดีจะมีไหน
กตัญญูฝังจิตติดดวงใจ	จนเติบโตใหญ่ไม่จางไม่บางเบา
แม้ผู้ใดลืมนพระคุณกรุณา	พวกเราไม่คบค้ำคานหน้าเขา
คนเช่นนั้นเป็นสัตว์จะกัดเรา	ถ้าขึ้นเข้าใกล้มันอันตราย
อันพวกเรารักเจ้าชีวิตมัน	ยอมสละชีวันพลุกถวาย
รักษาดีศาสนาว่าจะตาย	เป็นผู้ชายชาติไทยไม่ลืมนเอย"

สำหรับนักเรียนทหารกระบี่หลวง (ลำ “มอญโยนดาบ”)

ข้าพเจ้าเหล่าพลกระบี่ศรี	ล้วนจงรักภักดีไม่มีหย่อน
ฟังพระเดช ปรมินทร์ นเรนทร	ไม่มีร้อน ร่มเย็น เป็นสุขใจ
เพราะพระองค์ ทรงพระ กรุณา	แก่เหล่าข้าฯ หาใคร จะเปรียบได้
จึงสุข สำราญ บานใจ	ปมิได้ เตือดร้อน สักเวลา
ขอมอบกาย ถวายไว้เป็นนิตย์	มอบชีวิต เลือดเนื้อ เพื่อรักษา
ป้องกัน มิให้พ้อง พระบาท	ขอเป็นข้า ทรงธรรม์ จนวันตาย ฯ

เมื่อได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ กองเสือป่าพรานหลวงขึ้นแล้ว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เปลี่ยนแปลง
 ถ้อยคำของเดิมให้เหมาะสมกับนามของกรมนี้ไปบ้าง บางบาทดั่งที่ขออัญเชิญมาลงไว้ เพื่อให้ท่านเปรียบเทียบกันดู
 ดังนี้คือ

ข้าพเจ้า พลหาญ กรมพรานหลวง	ทั้งทั้งปวง ปานพล กระบี่ศรี
เป็นข้าพระ รามา ธิบดี	ศรีสิน ทรรราช ของชาติไทย
อันพระองค์ ทรงพระ กรุณา	แก่เหล่าข้า หาใคร จะเปรียบได้
จึงแสนสุข สำราญ บานใจ	บมิได้ เดือดร้อน สักเวลา
ขอมอบกาย ถวายไว้เป็นนิตย์	มอบชีวิต เลือดเนื้อ เพื่อรักษา
บ่อภัย มิให้พ้อง พระบาท	ขอเป็นข้า ทรงธรรม์ จนวันตาย ฯ

สำหรับกรมเหล่าพิเศษหลวงรักษาพระองค์ (ลำ “สามเส้า”)

เสือป่า ข้าเจ้า เหล่าวิเศษ	ของปิ่น นครศรี เขตสยาม
ล้วนเก่งกาจ อาจหาญ การสงคราม	เหมือนพลราม ปราบศัตรู หมู่อมิตร
กระทำการ ติดต่อกิจจิตรสรรพ	อย่าพระ วิศวกรรม์ ศิลปะสิทธิ์
ทำสะพาน คู่กาย ข่ายประชิด	ให้พลข้าม สมจิต เจตนา
เดินข่าว อยู่ประจำ นำเอาเหตุ	ผ่านประเทศ ลำคูล และภูผา
จักรยาน เลี้ยวลด จรดมา	ธงสัญญา ไทศัพท์ รับสั่งการ
พาหะ หรือก็ สะสมไว้	จ่ายเสบียง เลี้ยงได้ ทุกถิ่นฐาน
เตรียมพร้อม ยอมถวาย ปฏิญาณ	ใครรุกราน เรายะฆ่า ให้สาใจ ฯ

นอกจากพระราชนิพนธ์ที่พระราชทานให้กรมกองเสือป่าและลูกเสือที่ได้นำมาลงไว้ในที่นี้ ยังได้ทรงพระราช
 นิพนธ์ “บทสวดคาถา “ ที่สำคัญไว้สำหรับเสือป่าทุกกรมกอง ใช้สวดเป็นทำนองสรภัญญะไว้เป็นบทสวดมนต์ในเวลาค้ำ
 ก่อนเป่าแตรนอน พระราชทานชื่อว่า “มนตรนักรบสยาม “ ดังต่อไปนี้

พาหุสหัส สหะมะภินิมิตะสาวุธันตัง
 ครีเมชลัฏ อุกิตะโฆ ระสะเสนะมารัง ทานาทิธัมมะวิธินา
 ชิตะวา มุนินโท ตันเตชสะภา ภะวะตุ เม ชะยะสิทธิ นิจัจจ ฯ

วิสันตติลก ฉันท

ปางเมื่อพระองค์ประมะพุท-	ธะวิสุทธะศาสดา
ตรัสรู้อุตตะระสะมา-	ธิ ณ โภธิบัลลังก์
ขุนมารสหัสสะพหุพา-	หุวิชาวิชิตชลัฏ
ชีครีเมชละประทั่ง	คชะหี่ยมกะระเหิมหาญ
แสรังเสกสรวาฐะประดิษฐ์	กละคิตจะรอนราน
รุมพลพหลพยุหะปาน	พระสมุททะนองมา
หวังเพื่อผจญวระมุนิน-	ทะสุชินะราชา
พระปราบพหลพยุหะมา-	ระเมลีองมลายสุญ
ด้วยเดชองค์พระทศพล	สุวิมละไพบูลย์
ทานาทิธัมมะวิธีกุล	ชนะน้อมมนโนตาม
ด้วยเดชะสัจจะวจนา	และนะมามิงค์สาม
ขอจงนิกรพละสยาม	ชยะสิทธิทุกวาร
ถึงแม้จะมีอริวิเศษ	พละเดชะเทียมมาร
ขอไทยผจญพิชิตะผลาญ	อริแม้มุนินทรฯ

วันพุธที่ 20 มกราคม เวลา 6.20 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระที่นั่งนำกระบวนเสื่อป่าฝักหัดเดินทางอีกต่อไปจากที่ประทับแรมบ้านหลุมดิน ถึงที่ประทับร่อนหนองสองห้อง เวลาเช้า 2 โมง 20 นาที (ระยะทาง 207 เส้น 10 วา หรือ 8.3 กม) แล้วขบวนได้ออกเดินทางต่อไป ผ่านบ้านเจดีย์หักเขาวง วัดอรัญญิก หยุดพักที่บ้านหนองจอก 25 นาที ผ่านบ้านรางไม้แดง ถึงที่ประทับแรมบ้านปากช่อง (ระยะทาง 155 เส้น หรือ 6.2 กม) รวมระยะทางทั้งสิ้น 362 เส้น 10 วา (14.5 กม)

วันนี้กองพลได้สั่งให้กรมทหารรักษาวังเป็นกองระวังหน้าตลอดเวลา 3 วัน การเดินทางยิ่งห่างจากตัวจังหวัดออกไปเท่าไร ความเป็นป่าก็ยิ่งมากขึ้นทุกที กลางคืนไม่ให้เสื่อป่าหรือลูกเสื่อออกเที่ยวเดินนอกค่ายพักที่ทางการได้สร้างเป็นเพิงยกพื้นไว้ให้ เพราะอากาศภายนอกก็หนาวเย็นและมีพวานสุ่มไฟล้อมรอบ ส่วนสุนัขที่ตามกองเสื่อป่าไปนั้นเหลือจำนวนน้อยลงไปทุกวัน ได้ความว่าลูกเสื่อแอบเอาไปกินเวลาที่มันหลุดออกไปนอกวงล้อม ทั้งได้ข่าวอีกว่า กองเกวียนที่บรรทุกเสบียงมาส่งต้องเดินทางแรมคืน ก็ได้ถูกเสื่อลายพาดกลอนเข้าไปรบกวน ต้องยิงปืนขับไล่กัน เคราะห์ดีที่ค่ายพักเสื่อป่าที่ทางการจัดทำไว้ให้มีฝารอบหมุดทุกด้านและมียามประจำค่ายผลัดเปลี่ยนเวলাกันคอยระแวดระวังอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ทุกคนมีขวัญดี และตลอดคืนจะได้ยินเสียงดังที่มาจากกองไฟอยู่จนรุ่งเช้า เข้าใจว่าเป็นเสียงของกระบอกไม้ไผ่ที่

เสื่อป่าและลูกเสื่อในประวัติศาสตร์รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอน 3 เรื่องเดินทางไกล พ.ศ.2457 โดยจมีนอมรดรุณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช)

ถูกเผาไฟ พอวันรุ่งขึ้นเวลาบ่ายกองลูกเสือหลวง (ซึ่งได้พระราชทานนามใหม่ว่ากองนักเรียนเสือป่ามหาดเล็กหลวง (ตามหลักฐานนี้ จึงถือว่าวันที่ 20 มกราคม 2457 เป็นวันเริ่มมี “กองนักเรียนเสือป่า 3 กองด้วยกัน คือ กองนักเรียนมหาดเล็กหลวง 2.กองนักเรียนวิทยาลัย 3.กองนักเรียนทหารกระบี่) ได้มีกีฬาถวายทอดพระเนตร

ทางเดินระหว่างหลุมดินถึงบ้านหนองสองห้องเป็นทางเกวียนแคบๆตลอดทาง และที่ปากช่องมีสระน้ำใหญ่สำหรับรับประทาน 1 สระ หรือบาบ 1 สระ ภูมิประเทศเป็นป่าที่ป่าไม่มีหมู่บ้าน

วันพฤหัสบดีที่ 21 มกราคม เวลา 6.20 น.เสด็จพระราชดำเนินจากปากช่อง ผ่านเขาประทับช้าง เขาดิน ถึงที่ประทับร้อน (ระหว่างทาง) พักอยู่ครึ่งชั่วโมงออกจากที่ประทับร้อนถึงพลับพลา บ้านหนองบัวค้าย เวลา 10.00 น.ระยะทาง 421 เส้น 17 วา (16.9 กม)

การเดินทางสำหรับวันนี้ นับว่าได้เดินมาแต่ในป่าไม้เต็งรังตลอดทาง ไม่มีหมู่บ้านเลย เวลาบ่าย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จประทับหน้าพลับพลาค่ายหลวง ทอดพระเนตรนักเรียนเสือป่าหลวงแสดงการเล่นสำหรับความรื่นเริงของคณะ เช่นละครพูดเป็นต้น พอได้เวลาสมควรเสด็จขึ้น

วันศุกร์ที่ 22 มกราคม เวลาบ่าย 20 นาที เสด็จยาตราพลจากที่ประทับแรมหนองบัวค้าย ถึงที่ประทับร้อนห้วยท่าช้าง (ระยะทาง 312 เส้น 12 วา หรือ 12.5 กม.) หยุดพักอยู่ครึ่งชั่วโมงที่ห้วยท่าช้าง ถึงที่ประทับแรมบ้านทับตะโก เวลาเช้า 5 โมง รวมระยะทางทั้งสิ้น 482 เส้น (9.3 กม)

เวลาบ่าย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จประทับหน้าพลับพลาค่ายหลวง ทอดพระเนตรการเล่นซึ่งเสือป่ากรมราบหลวงรักษาพระองค์ได้จัดขึ้นเพื่อความรื่นเริงของคณะ

วันเสาร์ที่ 23 มกราคม กองพลได้หยุดพัก ณ.ที่ประทับแรมทับตะโกอีก 1 วัน โดยมีพระราชประสงค์จะให้เสือป่าได้หยุดพักผ่อนที่ตำบลทับตะโกนี้ บอกลักษณะของต้นไม้ที่แสดงว่ากองเสือป่าและลูกเสือได้เดินทางเข้ามาสู่ป่าสูงจริง เพราะต้นไม้สูงใหญ่ทั่วไป แสงแดดส่องไม่ถึงพื้นดิน มีอากาศที่เย็นเยือก ยิ่งได้ยินเสียงจ๊กจั่นเรไรยิ่งมีความรู้สึกเป็นป่าสูงยิ่งขึ้น ส่วนสุนัขนั้นไม่เหลืออยู่สักตัวเดียว เมื่อถึงตำบลทับตะโก ความหมายของคำว่าทับ แปลว่าที่อยู่ ตะโกหรือตะไก่อ แปลว่าเสือ เพราะฉะนั้นเป็นที่เชื่อกันว่า สุนัขที่ไม่เหลืออยู่เลยก็คงเป็นอาหารอันโอชะของเสือไปหมดนั่นเอง ที่นี้เป็นต้นลำธารของแม่น้ำ เข้าใจว่าเป็นสายน้ำ ไปสู่มแม่น้ำแม่กลอง สายหนึ่ง ลำธารน้ำแห่งนี้ข้างใสสะอาด มองไปเห็นตลอดหมดจนเมล็ดกรวดทราย และมีความลึกไม่เกินกว่านั้นเอว มีปลาตัวเล็กๆว่ายเต็มไปหมด ช่างนำชมธรรมชาติอะไรที่งดงามเช่นนั้นทางราชการได้มาทำการตากกางเพื่อรับเสด็จจึงไม่แลเห็นต้นไม้ที่รกรงแต่ประการใด มองไปทางไหนก็มีแต่ความราบรื่นดูประหนึ่งเป็นอุทยานที่สงบเงียบไม่เป็นป่า แต่ความเย็นของอากาศและความเย็นเพราะพื้นดินที่ขึ้นเล็กน้อย เพราะแสงแดดส่องไปถึงนั่นเอง เป็นสิ่งที่โน้มน้าวจิตใจของเราให้วิ่งไปตามๆกัน ผู้บังคับบัญชาที่มีความเป็นห่วงว่า ถ้าใครนอนหลับลงจะเลยกันเป็นไข้ป่าก็เตือนกันไม่ให้นอนหลับ คนไหนที่เอนตัวลงนอนยามก็ปลุก หรือมาเตือนให้ลืมตาไว้ นอกจากนั้นก็มีการแจกยาให้รับประทานป้องกันไว้ทั่วทุกคน บังเอิญมาถึงที่ทับตะโกนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หยุดพักการเดินทางกัน ฉะนั้นเมื่อไม่มีอะไรจะทำก็พากันมาเอนกายจะหลับเสียให้ได้ ตกเย็นทุกคนก็ลงอาบน้ำในลำ

เสือป่าและลูกเสือในประวัติศาสตร์รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอน 3 เรื่องเดินทางไกล พ.ศ.2457 โดยจมนอมรดรุณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช)

ธารอย่างสนุกสนาน ผู้เขียนจำได้ว่า พวกลูกเสือหลวงนั้นทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ไปอาบน้ำต่อนก่อนที่น้ำไหลผ่านพลับพลาที่ประทับ ทำให้ลูกเสือหลวงรำลึกถึงพระกรุณาหาหิคุณ ที่พระราชทานสิทธิพิเศษให้เช่นนั้น เป็นสิ่งที่นักเรียนในรุ่นนี้จดจำอยู่ไม่รู้หาย และการพระราชทานสิ่งเล็กน้อยเหล่านี้ที่ผู้กจิใจของเขาทุกคนให้เกิดความจงรักภักดีกันแก่จนเฒ่า เพราะนักเรียนรุ่นนี้มีอายุ 70 ปีขึ้นไปทั้งนั้น ต่างคนก็ยงซาบซึ้งในพระกรุณาหาหิคุณอย่างฝังแน่นในจิใจ

ครั้นเวลาบ่าย 4 โมง 30 นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการประชุมนายเสือป่าสำหรับการฉายรูปพระองค์เสด็จประทับเป็นประธานโปรดเกล้าฯ ให้ช่างฉายพระบรมฉายาลักษณ์ในท่ามกลางเสือป่า

วันอาทิตย์ที่ 24 มกราคม เวลา 5.00 น.พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จยาตราพลจากที่ประทับแรม บ้านด่านทับตะโกผ่านห้วยท่าช้าง ระยะถึงที่ประทับร้อนหนองแฟบ เวลาเช้า 8.00 น.(ระยะทาง 209 เส้น หรือ 8.4 กม.) หยุดพัก 30 นาที ออกจากหนองแฟบ ผ่านเขาส้มมะงา เขาจอมพล ถึงจอมบึงที่ประทับแรมเวลา 11.30 น.(ระยะทาง 218 เส้น หรือ 8.7 กม) รวมทั้งสิ้น 508 เส้น (20.3 กม.)

วันนี้เสือป่าและลูกเสือกองพลอาคนเญ์ (เมืองปราจีนและจันทบุรี) รวมกำลัง 160 นาย ในบังคับบัญชานายกองโท พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมขุนมรุพงษ์ศิริพัฒน์ราชนครักษ์ ได้มาสมทบกองพลหลวง ณ.ที่นี้

เวลาบ่าย เสือป่ากองพลหลวงรักษาพระองค์ได้จัดการมาเล่นถวายเป็นศุขและเป็นชุดๆ และตามลำดับกรมกองเมื่อเสร็จการเล่นแล้วเสด็จขึ้น

ที่ตำบลจอมบึงแห่งนี้ เป็นจอมบึงสมชื่อเพราะรู้สึกจากการสังเกตด้วยตาเปล่าเห็นพื้นที่เป็นแอ่งที่กว้างใหญ่ แต่เมื่อไปถึงไม่มีน้ำในแอ่งเลย แต่ไหนหนอจึงมีคนตั้งชื่อว่าจอมบึง ผู้เขียนมั่นใจว่าถ้าหน้าฝนคงจะเป็นจอมบึงสมชื่ออย่างแน่นอน เนื่องจากการเดินทางมาถึงจอมบึงนี้ก่อนเที่ยง ผู้เขียนกับพวกเพื่อนฝูงอีกเป็นจำนวนมากก็พากันเดินทางไปเที่ยวถ้ำที่อยู่ไม่ไกลนัก เราได้จุดไฟที่เตรียมไว้รวมทั้งไฟฉายที่ได้ติดตัวกันไป เดินเข้าไปในถ้ำดังกล่าว พบค้างคาวหลายร้อยหลายพันตัวบินหนีออกจากถ้ำ และพื้นที่ถ้ำเต็มไปด้วยมูลค้างคาว เขาพูดกันว่ามีคนนำไปทำดินปะสิ

วันจันทร์ที่ 25 มกราคม เวลา 16.15 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงม้าพระที่นั่งเสด็จออกจากที่ประทับแรมจอมบึง ถึงที่ประทับร้อน (ระหว่างทาง) หยุดพักครึ่งชั่วโมง ถึงที่ประทับแรมพุนหินคาดเวลา 10.00 น.

เวลาบ่ายวันนี้ กรมกองต่างจัดสมาชิกเสือป่าแสดงการกีฬาแข่งขันทอดพระเนตร เมื่อเสร็จการแล้วโปรดเกล้าฯ พระราชทานรางวัลแก่ผู้ชนะ

วันอังคารที่ 26 มกราคม เวลาบ่าย 6.00 น. กองพลได้เดินจากที่ประทับแรมพุนหินคาด ถึงที่ประทับ (ระหว่างทาง) เวลา 8.00 น. หยุดพักอยู่ 40 นาที แล้วจึงออกเดินทางต่อไปถึงที่ประทับแรมเขาช่องพราน เวลา 10.00 น. ระยะทาง 334 เส้น (13.4 กม)

วันพุธที่ 27 มกราคม เวลา 7.00 น.กองพลหลวงได้ออกเดินทางจาก เขาช่องพราน ถึงที่ประทับวัดคลองขนอน ระยะทาง 221 เส้น (8.8 กม) รวมระยะทางทั้งสิ้นในการฝึกเดินทางไกลในปีนี้ 4291 เส้น (171.6 กม)

เสือป่าและลูกเสือในประวัติศาสตร์รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอน 3 เรื่องเดินทางไกล พ.ศ.2457 โดยจมนอมรดรุณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช)

พอถึงที่ประทับแรมแห่งนี้ร่วมระยะทางที่เดินทางมาไกลไม่น้อยคือ 4291 เส้น (171.6 กม) ให้ถือว่านับตั้งแต่วันที่ 27 นี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ 30 สิ้นเดือน จะอยู่ในระยะของการซ้อมรบ เริ่มต้นอ่านคำสมมุติ วันนี้เวลาค่ำจะเริ่มการซ้อมรบประจำปีต่อไป

ค่ายหลวงบ้านโป่งราชบุรี วันจันทร์ที่ 1 กพ.ตั้งแต่วันพุธที่ 27 ถึงวันอาทิตย์ที่ 31 มกราคม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินในการประลองยุทธเสือป่าประจำปี ซึ่งได้เริ่มตั้งแต่วันที่ 27 มกราคม ไปจบลงเมื่อ 31 เวลาบ่ายที่บ้านโป่ง การซ้อมรบเสือป่าในปีนี้ได้ดำเนินไปโดยเรียบร้อยดีทุกสถาน

ในเวลาบ่ายวันที่ 30 เมื่อเสร็จการรบแล้ว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการสวนสนามที่ค่ายหลวงบ้านโป่ง โปรดเกล้าฯ ให้นายกองเอก พระยาประสิทธิ์ศุภการสมุหราชองครักษ์เสือป่าเป็นผู้บัญชาการกองพลหลวงรักษาพระองค์ เป็นผู้บัญชาการสวนสนาม กองและกรมต่างๆที่ได้มาประชุมพร้อมกันได้เดินแถวผ่านที่ประทับตามลำดับดังนี้

1. กรมบัญชาการเสือป่า
2. กรมบัญชาการกองพลหลวงรักษาพระองค์
3. กรมราบหลวงมีกองร้อยหลวง กองร้อยพรายที่ 3 และ 4 (ทหารกระบี่)
4. กรมนักเสือป่ามีกองนักเรียนเสือป่าหลวง 1 , กอง นักเรียนเสือป่าราชวิทยาลัย 1 , กองนักเรียนทหารกระบี่ 1
5. กองช่างหลวง
6. กองพาหนะหลวง
7. กองม้าหลวง
8. กรมทหารรักษาวัง
9. กองพลเสือป่า กรม (มณฑลกรุงเทพฯ)
10. กองพลตะวันตก (มณฑลนครไชยศรีและราชบุรี)
11. กองพลอาคเนย์ (มณฑลปราจีนและจันทบุรี)

เมื่อกรมกองต่างๆมาแล้วนี้ได้เดินสวนสนามผ่านที่ประทับแล้วเข้ายื่นประจำที่เป็นรูปพระจันทร์ครึ่งซีก ป่าหน้าเข้าหาที่ประทับแล้วทำการวันทียาวๆ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญเสือป่า แล้วเสือป่าและทหารได้พร้อมกันวิ่งเข้าไปที่ประทับพอสมควรแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ พระราชทานกระแสดพระบรมราโชวาทและทรงแสดงความพอพระราชหฤทัยในการที่เสือป่าได้ทำการฝึกหัดในสนามและซ้อมรบในปี นี้ ซึ่งสังเกตเห็นได้ว่าดีขึ้นกว่าในปีก่อนๆมาก ในเวลาค่ำทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการพระราชทานเลี้ยงอาหารทั้งนายแลพลเสือป่า ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการซ้อมรบเมื่อเสวยแล้วได้เสด็จประทับทอดพระเจดรงการเล่น ซึ่งเสือป่ากองพลหลวงรักษาพระองค์ แสดงเพื่อความรื่นเริงแห่งคณะ

เนื่องจากพระราชดำรัสที่นำลงต่อไปนี้มีพระกระแสรับสั่งไว้อย่างจับใจเป็นอย่างยิ่ง ตั้งแต่ต้นจบจบ ผู้เขียนจึงขอนำมาลงไว้ในรายละเอียด

พระราชดำรัส พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ทหารและเสือป่า เมื่อเสร็จการประลองยุทธ ณ.ค่ายหลวงบ้านโป่ง

วันที่ 30 มกราคม 2457

ทหารและเสือป่า จงมาฟังเราทางนี้

เหตุการณ์ทั้งปวงที่เป็นไปในการซ้อมรบในบั้นนี้อย่างไร กรรมการผู้เป็นหัวหน้าซึ่งขาดทั้งสองฝ่าย และอำนาจการซ้อมรบได้ชี้แจงรูปความให้แก่เจ้าทั้งหลายทราบอยู่แล้วเมื่อสักครู่นี้ บัดนี้เราจะแสดงความพอใจของเราที่ได้สังเกตเห็นความพร้อมเพรียง ความเต็มใจแห่งเจ้าทั้งหลาย ที่ได้ออกมาฝึกซ้อมศึกษา วิชาของนักรบ เป็นพยานที่แสดงให้เห็นว่า แม้ถึงเวลาที่จำเป็นเจ้าทั้งหลายก็พร้อมอยู่ที่เสียสละเพื่อป้องกันถิ่นฐานบ้านเมือง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ของเจ้า เราย่อมรู้ดีว่าการที่ออกมาซ้อมรบเพื่อฝึกหัดคนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถพอสมควรที่จะทำหน้าที่แห่งลูกผู้ชาย เช่นที่เจ้าทั้งหลายออกมาในคราวนี้ ต้องตรากตรำลำบากอย่างไร ขาดความสุขสำราญซึ่งเจ้าได้รับเมื่ออยู่ในบ้านเรือนของเจ้าเองเพียงใด เราย่อมรู้ดีทุกประการ เราจึงได้มีความรู้สึกขอบใจเจ้าทั้งหลายที่ได้อุตสาหพยายามมากกระทำการเพื่อหวังผลประโยชน์อันยิ่งใหญ่ในภายหน้า

แต่การที่ที่เจ้าทั้งหลายได้อุตสาหเสียสละมาเช่นนี้ จะนับว่าเสียเวลาเปล่าประโยชน์นั้นมิได้เลย เจ้าได้ออกมากระทำการเพื่อประโยชน์แห่งชาติโดยแท้จริง คือได้ออกมาศึกษาแลเตรียมตัวพร้อมอยู่เสมอ ที่จะช่วยป้องกันความเป็นไทยแห่งชาติและบ้านเกิดเมืองนอนของเรา ชาติใดก็ดีถึงมีคนมากปานใด ให้นับจำนวนตั้งร้อยล้าน แม้ขาดความเป็นไทยแล้ว จะนับว่ามีกำลังเป็นชาติไม่ได้ สมองคนเหล่านั้น ก็เท่ากับก้อนอิฐก้อนปูนหาประโยชน์อย่างไรไม่ได้เลย

ส่วนชาติไทยเรา เป็นชาติเล็กมีคนแลกำลังน้อย จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ลูกผู้ชายชาวไทยทุกคน จะต้องมี ความสามารถป้องกันชาติของเราให้ดำรงอยู่ แลที่คนไทยเรายังคงเป็นชาตินักรบอยู่ได้เพราะเหตุใด เพราะเหตุที่เราจะมีความรู้สึกความจำเป็นข้อนี้อยู่ เมื่อไรถึงความจำเป็นคับขันเข้าแล้ว เราทั้งหลายจะยอมเสียชีวิตและเลือดเนื้อดีกว่าที่จะยอมเสียชาติ เราจะต้องพยายามรักษามรดกซึ่งตกมาจากบรรพบุรุษของเราให้ดำรงคงอยู่โดยบริบูรณ์ทุกสถาน เพื่อเราทั้งหลายจะได้มอบหมายให้เป็นสมบัติแก่ลูกหลานของเราต่อไป เรามีความยินดีที่ได้สังเกตเห็นบรรดาลูกเสือซึ่งได้มาซ้อมรบด้วย ดังนี้ว่า ทำการแข็งแรงดี มิได้ย่อท้อต่อความลำบาก เหน็ดเหนื่อย เลยทำให้เรามีความปลื้มใจเป็นอย่างยิ่ง และเป็นข้อที่พึงหวังได้อยู่ว่า ในไม่ช้าพลเมืองไทย เราเป็นนักรบทั่วทุกคน ในส่วนตัวเราเอง เราจะบอกท่านทั้งหลายในบัดนี้ได้ว่า ถ้าหากถึงเวลาเข้าเมื่อใดที่จะต้องเลือกเอาว่า จะเสียชีวิตหรือเสียชาติ เราหวังว่า เมื่อนั้นเจ้าทั้งหลายที่ยืนอยู่ในที่นี้ จะมิได้เห็นตัวเรามีชีวิตอยู่ภายหลังที่เสียชาตินั้นเลย

ข้อความเหล่านี้ เราได้พูดให้เจ้าฟังหลายครั้งมาแล้ว บางทีจะนึกว่าซ้ำซากแต่ของเช่นนั้นเราเห็นว่าถ้ากล่าวซ้ำๆ ได้มากเท่าใดก็ยิ่งจะทำประโยชน์ให้มีขึ้นได้มากเท่านั้น ขอให้ผู้ที่มิหน้าที่บังคับบัญชาจงจำใส่ใจ แล้วเก็บเอาไว้สั่งสอนชี้แจงแก่ผู้ได้บังคับบัญชาของตน ส่วนเจ้าทั้งหลายทั่วกันก็จงจำไว้ไปบอกเล่ามิตรสหาย เพื่อนฝูง ให้ความคิดและความรู้สึกที่กล่าวนี้ไพศาลทราบทั่วถึงกัน ลูกหลานของเจ้าที่มีอยู่ ก็จงเพาะความรู้สึกนี้ไว้ได้แต่ในเวลาที่อยู่ใฝ่หัดข้อมิยงดี ให้เขาทั้งหลายนั้นมีความรู้สึกว่าคุณเราเมื่อเกิดมาเป็นไทยแล้ว มีหน้าที่รักษาความเป็นไทยและเป็นปฐม เมื่อจะรักษาไว้มิได้แล้ว ก็จงยอมตายเสียเถิด จะเป็นประโยชน์แห่งชาติแลบ้านเกิดเมืองนอนของเราชั่วกาลนาน

เสือป่าและลูกเสือในประวัติศาสตร์รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอน 3 เรื่องเดินทางไกล พ.ศ.2457 โดยจมีนอมรดรุณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช)

คำสั่งพิเศษ

(ในการฝึกหัดซ่อมเดินทางไกล)เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2457

ด้วยการฝึกซ่อมเดินทางไกล ซึ่งกองพลหลวงรักษาพระองค์และกรมทหารรักษาวัง ได้กระทำมาแล้ว เริ่มตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม จนถึงวันนี้เป็นที่สุด นับว่าได้เป็นไปโดยระเบียบเรียบร้อยดีสมควร ที่จะพอใจได้อยู่

ตามความสังเกตของข้าพเจ้าเห็นว่า เมื่อเปรียบกับการเดินเมื่อศกก่อนแล้ว (คือการเดินทางไกลเพื่อไปบวงสรวงดวงพระวิญญาณสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่ตำบลคอนเจดีย์) เห็นได้ว่าดีขึ้นกว่าเป็นอันมาก คือกำลังอยู่ตัวได้โดยเร็วกว่า เดินแข็งแรงกว่า ทนกว่า และเร็วขึ้นกว่า ไม่ใคร่จะเมื่อยล้า ทั้งสังเกตว่าเสือป่ามีใจร่าเริงดีโดยทั่วถึงกัน และทั้งกองนักเรียนเสือป่า (คือกองลูกเสือหลวง ลูกเสือโรงเรียนราชวิทยาลัย นักเรียนทหารกระบี่ที่ตั้งขึ้นใหม่ในคราวเดินทางครั้งนี้) ก็เดินได้แข็งเท่าผู้ใหญ่ ทั้งหายเหนื่อยเร็วกว่าด้วยจึงเป็นที่ควรพอใจเป็นอันมาก

ส่วนทหารรักษาวัง (เป็นทหารกองพิเศษที่ได้ใช้ค่าใช้จ่ายของแผ่นดินเหมือนทหารกองอื่นๆ แต่ใช้เงินส่วนพระองค์จึงทรงเลือกนายทหารที่วางพระราชหฤทัยมาเป็นผู้บังคับบัญชา และใช้ทหารกองนี้ทำงานพิเศษอื่นๆ เช่น แต่งตัวตามประเพณีเข้ากระบวนพยุหยาตรา ทรงพระราชยานบ้าง ลากพระมหาพิชัยราชรถบ้าง ทั้งทำหน้าที่กองดับเพลิงประจำอยู่ในพระบรมมหาราชวังบ้าง เพราะทรงเป็นห่วงประสาทรามณเฑียรที่เป็นของสำคัญ ของชาติที่หาซื้อที่ไหนไม่ได้ อาจถูกไฟไหม้ไปได้) ครั้งนี้นับเป็นครั้งแรกที่ได้ออกเดินทางไกลจริงๆ ข้าพเจ้าสังเกตเห็นว่า การเดินนับว่าดีควรเป็นที่พอใจทุกสถาน ทหารทั้งปวงได้แสดงความแข็งแรง อดทนและร่าเริงดีเป็นที่พอใจแห่งข้าพเจ้า

การฝึกซ้อมวิชาทหารและเสือป่า ตามที่ได้ทำมาแล้วในระหว่างเวลาที่เดินทาง ข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นอันได้รับประโยชน์โดยทั่วถึงกัน ทั้งเสือป่ากองพลหลวงรักษาพระองค์ นักเรียนเสือป่า และทหารรักษาวัง นับว่าทำให้ได้ความรู้คู่ดีมีจริงดังดีกว่าที่ฟังคำสอนหรืออ่านตำราใดๆ อยู่กับที่เป็นอันมาก หวังว่าเสือป่าและทหาร จะไม่ปล่อยให้ตนลืมการที่ได้ศึกษาแล้วในครั้งนี้ และขอจงทำความพยายามเพื่อบำรุงความรู้ให้ดีและความชำนาญให้ยิ่งขึ้นอีก

ส่วนวินัยและระเบียบปกครองควบคุม เมื่อกล่าวโดยทั่วไปแล้ว ก็ต้องจัดว่าเป็นอันเรียบร้อยดี ทั้งในหมู่เสือป่า และนักเรียนและทหารเป็นที่พอใจแห่งข้าพเจ้าอยู่แล้ว

เสือป่าและลูกเสือมณฑลราชบุรี ได้สมทบเดินทางมากับกองพลหลวงรักษาพระองค์ตลอดทาง ข้าพเจ้าได้สังเกตเห็นว่า การเดินทางแข็งแรงและอดทน ทั้งดูกริยาอาการร่าเริงดีอยู่ด้วยกัน ทั้งได้ทำการรักษาด้านก็เป็นระเบียบเรียบร้อยดี ส่วนวินัยและการบังคับบัญชาควบคุมในระหว่างนี้ เท่าที่ข้าพเจ้าได้เห็น ก็เป็นการเรียบร้อยดีตลอดมา ข้าพเจ้าจึงขอถือเอาโอกาสอันนี้เพื่อแสดงความพอใจให้ปรากฏด้วย

เสือป่าและลูกเสือกองพลภาคเหนือ ได้มาสมทบอยู่ในบังคับบัญชาของข้าพเจ้า ตั้งแต่วันที่ 24 มกราคม ส่วนเสือป่ากองภาคเหนือ นั้น ข้าพเจ้าจัดให้ทำการเป็นกองระวังหน้าและรักษาด่าน เห็นว่าได้ทำการเป็นระเบียบเรียบร้อยดีพอสมควร ทั้งวินัยและการบังคับบัญชาควบคุม เท่าที่ข้าพเจ้าได้มีเวลาเห็นอยู่ก็เป็นระเบียบเรียบร้อยดี ส่วนเสือป่ามณฑลปราจีนบุรี ข้าพเจ้าได้จัดให้ไปสมทบอยู่ในกรมนักเรียนเสือป่าหลวงที่จอมบึง ตั้งแต่วันที่ 24 เดือนนี้ ได้เดินทางมาโดยเรียบร้อยดี และความประพฤติอยู่ในวินัยเรียบร้อย ส่วนลูกเสือมณฑลจันทบุรี ได้สมทบมากับกรมนักเรียนเสือป่าหลวงตั้งแต่กรุงเทพฯ และได้เดินทางมากับกรมนี้มาโดยตลอด ข้าพเจ้าได้มีโอกาสเห็นมณฑลจันทบุรีมากกว่า

เสือป่าและลูกเสือในประวัติศาสตร์รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอน 3 เรื่องเดินทางไกล พ.ศ.2457 โดยจมีนอมรดรุณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช)

เหล่าอื่นในหมู่ลูกเสือกองอากาศเนย์ เห็นว่าลูกเสือมณฑลจันทบุรีเดินแข็งและทน มีความร่าเริง มรรยาทเรียบร้อยวินัยดี และสนิทสนมกลมเกลียวกับนักเรียนเสือป่าหลวง ข้าพเจ้าจึงถือโอกาสอันนี้เพื่อแสดงความพอใจ ในความประพฤติ แห่งผู้กำกับและลูกเสือมณฑลจันทบุรีเป็นพิเศษอีกส่วนหนึ่ง

ส่วนเจ้าหน้าที่ต่างๆ ซึ่งทำการในกองกลางของกองพลทหารหลวงต่างได้ปฏิบัติกรตามหน้าที่ของตนอย่างดี ประกอบด้วยอุสาหวีริยะภาพไม่บกพร่อง ไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย จึงเป็นการสะดวกแก่การเดินทางเป็นอันมาก และช่วยแบ่งเบาหน้าหนักจากบ่าข้าพเจ้าได้เป็นส่วนใหญ่ สมควรที่จะได้รับความชอบใจของข้าพเจ้าจางทั่วกัน

ส่วนผู้ที่สามารถที่สมควรได้รับชมเชยและความชอบใจของข้าพเจ้าเป็นพิเศษคือ

1. นายกองเอก พระยาประสิทธิ์ศุภการ (มล.เพื่อ ฟังบุญ ภายหลังเป็นพระยารามรามพ) รองผู้บังคับบัญชากองพล ๗๗
2. นายกองโท พระอักษรสมนุรณ (แม็กเคียร เสรี ภายหลังเป็นพระยานนทิสเนสุเรนทรภักดี) เสนาธิการกองพล ๗๗
3. นายกองเอก พระยาบุรุษรัตนราชพัลลภ (นพ ไกรฤกษ์) ยกบัตรกองพล ๗๗
4. นายกองเอก เจ้าพระยารรมาธิกรณวิปที (มรว.น้อม มาลากุล) เกียกกายเสือป่า ๗๗
5. นานกองเอก พระยาบุรีนวราษฐ์ (ชวน สิงหนะเนย์) ปลัดกองพล ๗๗
6. นายกองโทเจ้าหมื่นไวยวรรณารท (เล็ก โกมลภัก ภายหลังเป็นพระยาอศุวบดีศรีสุรพาหน) สารวัตรกองพล ๗๗
7. นายหมวดตรี พระพิพจักษุศาสตร์ (สุน์ สุนทรเวช ภายหลังเป็นพระยาแพทย์พงศาวิสุทธาธิปที) นายแพทย์สุขาภิบาล กองแพทย์ ๗๗

ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่บังคับบัญชาเสือป่าและนักเรียน โดยตรง ผู้ที่ควรได้รับการชมเชยเป็นพิเศษคือ

1. นายกองเอก หม่อมเจ้าปิยบุตร ผู้บังคับการกรมราบหลวงรักษาพระองค์ ๗๗
2. นายกองตรี หม่อมเจ้าชัชวลิต รองผู้บังคับการกรมราบหลวงรักษาพระองค์ ๗๗
3. นายกองตรี พระยาอภิรักษ์ราชฤทธิ์ (สอน ศรเกต ภายหลังเป็นพระยาบริวารราชมานพ) ผู้บังคับการกรมนักเรียนเสือป่าหลวง ๗๗
4. นายกองเอก พระยาศรีสุริยพาน (พงศ์ สวัสดิชุต ภายหลังเป็นพระยานุชิตชาญชัย) ผู้ตรวจการม้ากองพลหลวง ๗๗

จึงขอขนานนามกองร้อยที่ 1 แห่งกรมราบหลวงรักษาพระองค์ว่า “กองร้อยหลวง “ ของกองร้อยจรงรับนามอันเป็น สวัสดิมงคลนี้ไว้ เพื่อเป็นเกียรติยศ และขอสมาชิกทุกท่านจงตั้งใจให้ตรงกัน คือมุ่งในทางรักษาเกียรติยศชื่อเสียงของ กองร้อยหลวง อย่าให้มีเวลาเสื่อมถอยลงไปได้เลย ขอให้มีความเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นไปทุกที่เป็นตัวอย่างแก่เสือป่า ทั้งหลาย ให้สมแก่ได้เป็นบ่อเกิดแห่งคณะเสือป่า และได้พระราชธาธิปทีเป็นผู้บังคับกองมาแล้ว และถ้าถึงเวลา จำเป็นต้องต่อสู้ราชศัตรูที่จะมีมาย่ำยีราชอาณาจักร ขอให้กองร้อยหลวงได้มีชัยแก่ศัตรูโดยอาการอันงดงามเทอดู

(พระบรมนามาภิชัย)

นายกองใหญ่ผู้บัญชาการกองพลหลวง (รักษาพระองค์)

เสือป่าและลูกเสือในประวัติศาสตร์รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอน 3 เรื่องเดินทางไกล พ.ศ.2457 โดยจมีนอมรดรุณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช)